

TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Loučovice 51, 382 76 Loučovice

www.tslipenska.cz

LIPENSKO

od Stožce po Rožmberk

www.lipensko.cz

Vyřizuje:
Pavel Pechoušek

Telefon, E-mail:
733 671 784, pavel.pechousek@tslipenska.cz

Datum a místo:
5.3.2024 Vyšší Brod

Vzniká haptický model vyšebrodského Závišova kříže pro nevidomé a slabozraké

Vyšší Brod 5.3.2024: V dílně Jaroslava Svobody absolventa katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity vzniká haptický model Závišova kříže. Stejně jako originál bude ozdobou kláštera ve Vyšším Brodě na Lipensku.

Haptický model Závišova kříže bude určený pro nevidomé návštěvníky nebo ty s poruchou zraku. **„Nový kříž a některé jeho důležité části didakticky doplní samostatný artefakt této národní kulturní památky, která je třetí nejceněnější zlatnickou památkou v České republice, hned po korunovačních klenotech a relikviáři sv. Maura. Budou jednou z největších atrakcí tohoto léta na Lipensku,“** uvádí za Turistický spolek Lipenska Pavel Pechoušek. Spolek se stará o propagaci území sahajícího od Stožce po Rožmberk.

V současné době se celá tvorba připravovaného haptického modelu blíží do finále. **„Model musí být ještě doplněn popisem konkrétních námětů v Braillově písmu a QR kódy, které budou odkazovat na texty v češtině, angličtině a němčině a na mluvený text,“** uvádí autorka konceptu Zuzana Duchková z katedry výtvarné výchovy.

Ke zhotovení haptického modelu Závišova kříže byla použita epoxidová pryskyřice. Sám autor s tímto médiem neměl před tím žádné zkušenosti. To byl i jeden z důvodů, proč výsledná práce trvala několik stovek hodin, jenom nastudování technologie postupu, sehnání všech potřebných složek a nástrojů bylo velice náročné.

„Než došlo k odlití epoxidové složky, musel být samotný kříž i veškeré jeho vybrané detaily vymodelovány za pomoci keramické hlíny. Poté byly tyto artefakty zalité silikonovou vrstvou a na silikon byla nalitá sádra, čímž vznikla forma, která sloužila k výslednému odlití modelu,“ uvádí Jaroslav Svoboda.

„Haptický model je tvořen třemi částmi. Samotný kříž vyhotovený v přesné velikosti oproti originálu. Kristus, jenž je na vyšebrodské památce umístěn v prostředku na přední straně, byl převeden do velikosti, která odpovídá čtyřem dlaním průměrného dospělého člověka. Zlaté emaily svatých, které jsou na Závišově kříži na zadní straně, byly trojnásobně zvětšeny oproti originálu a zároveň převedeny do reliéfní podoby. Tato všechna díla jsou zasazena do tmavého dubového podkladu, který by měl zvýraznit jejich zlatou nuanci,“ doplňuje Svoboda.

Celý soubor artefaktů by měl být připraven na letošní letní turistickou sezónu. V klášteře se bude pravděpodobně instalovat při tradičním odhalení samotného originálního Závišova kříže.

„Haptický model Madony vyšebrodské je instalován v galerii věnované gotickému umění, kde si mohou návštěvníci kláštera prohlédnout velmi cenné sochy a obrazy z tohoto období. Je zde například sbírka Madon takzvaného „krásného slohu“. Gotické umění koresponduje se starobylostí vyšebrodského

IČ: 05044791

Bankovní spojení: Fio Banka České Budějovice, č.ú.: 2000993072/2010

TURISTICKÝ SPOLEK LIPENSKA

Loučovice 51, 382 76 Loučovice

www.tslipenska.cz

LIPENSKO

od Stožce po Rožmberk

www.lipensko.cz

kláštera, kde už skoro 800 let žijí řádoví bratři podle hesla „Ora et labora“. Jak to v galeriích bývá, hodnotné exponáty jsou za sklem, nelze se jich dotknout. To platí pro Madonu vyšebrodskou i pro Závišův kříž. Ovšem haptické modely nám umožňují ideálně doplnit vjem, ať už je návštěvník nevidomý nebo není,“ uvedl Petr Dvořák správce majetku cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě.

Originál Závišova kříže, v němž je uložen pravý kousek dřeva z kříže, na kterém byl ukřižován Ježíš Kristus, bude vystaven k obdivu a uctívání od 1.července 2024 do 30 září 2024 v gotické Rožmberské oratoři vyšebrodského klášterního kostela.

Nebude se jednat o první haptický model ve vyšebrodském klášteře. V klášterní Galerii gotického umění ve Vyšším Brodě byl v roce 2022 umístěn první haptický model Madony vyšebrodské. Autorem i tohoto modelu byl Jaroslav Svoboda.

Tvorba haptických modelů se na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty JU plánuje od roku 2016 a děje se tak ve spolupráci s Centrem podpory studentů se specifickými potřebami těžce univerzity. Projekt se nazývá **„Haptické modely architektonických prvků a maleb pro osoby se zdravotním postižením“**.

Garanty jsou Mgr. Zuzana Duchková, Ph.D. a Mgr. Josef Lorenc, dr.

Univerzitní modely vznikají jako studentské kvalifikační práce a jsou zpracovávány tak, aby velikostí, barevností a použitým materiálem, kterými jsou pálená hlína a sádra, odpovídaly především potřebám nevidomých a slabozrakých. Osahat si je může kdokoli.

Dosud bylo vytvořeno necelých 20 modelů pro klášterní kostel Obětování Panny Marie v Českých Budějovicích a státní zámek Kratochvíle. Nyní se projekt zaměřil na artefakty z cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě. Haptický model Vyšebrodské Madony, který je vystaven v gotické klášterní galerii, je velmi vyhledáván právě nevidomými a slabozrakými návštěvníky.

Více o projektu:

<https://www.pf.jcu.cz/cz/fakulta/katedry/katedra-vytvarne-vychovy/hapticke-m>